

Izlet po sledih del Gustava Tönniesea

Žirovnica, Ljubljana, 10. junij 2016

Že pred prihodom na železniško postajo V Ljubljani smo se vsak po svoje sprehodili mimo številnih zgradb Tönniesov, nato pa z vlakom mimo lokacije Strojnih tovarn in livarn ter njihovega naslednika Litostroja, Pivovarne Union, Opekarne Koseze, železniških postaj ob progi, ki je vodila do Trbiža (Rudolfova železnica). Ta je še vedno enotirna, kot v času izgradnje leta 1870.

V Žirovnici nas je sprejel vodja HE Moste Anton Koselj. HE Završnica je bila zgrajena leta 1915 in je prav po njegovi zaslugi po prenehanju obratovanja leta 2005 postala spomenik tehnične dediščine. HE Završnica je bila prva javna deželna elektrarna na Slovenskem iz katere je zeleni električni tok najprej oskrboval tudi sosednje kraje Bled, Radovljico, Brezje, ..., kasneje pa je bila kot del Kranjskih deželnih elektrarn začetnik javnega elektro omrežja Slovenije. Ob HE Završnica so leta 1952 zgradili novo pretočno elektrarno Moste, v katero priteka voda reke Save, tja so kasneje kot četrti agregat preusmerili tudi vodo, ki je pritekala iz jezusa Završnica. Že pol stoletja s temi elektrarnami upravljajo Savske elektrarne. Več o zgodovini HE Završnica si lahko preberete v knjigi dr. Draga Paplerja: 100 let kranjske deželne elektrarne Završnica.

Po predstavitvi nam je gospod Koselj zagotovil, da bodo v muzeju naredili poseben kotiček v spomin na delo Tönniesov. V imenu društva smo mu podarili fotografijo Strojnih tovarn in livarn iz časa izgradnje turbin za HE Završnica.

Sledil je ogled jezua Završnica in sprehod do Vodostana - vodnega zbiralnika, do katerega po tunelu priteka voda iz jezua, od tam pa po ceveh teče do turbin, ki so 164 višinskih metrov nižje v dolini.

Izlet smo zaključili z obiskom rojstne hiše Matije Čopa, ki je del kulturne poti od Žirovnica do Doslovč in Vrbe, v spomin na pisatelja Franca Saleškega Finžgarja in našega največjega pesnika Franceta Prešerna.

Slastno kosilo v gostini Trebušnik je le še prispevalo k veselemu vzdušju na vožnji z vlakom proti Ljubljani, ko smo naše druženje nadaljevali z novimi načrti kako oživiti dediščino družine Tönnies.

Stojan Jakopič